

The background of the slide is a close-up photograph of various leaves. At the top, there are green leaves with water droplets. Below them is a large, vibrant red leaf, also covered in water droplets. At the bottom, there are more green leaves and a small portion of a yellowish-brown leaf. The text is overlaid on these images.

ยาสตรีในร้านยา

ผศ.ดร.สมศักดิ์ นวลแก้ว

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คำถามเกี่ยวกับยาสตรี

“ รู้สึกตัวเองเลือดลมไม่ค่อยดี มีอาการปวดประจำเดือน และ มีอาการหงุดหงิดบ่อยๆ ด้วยค่ะ ปวดหน่วงๆ ช่องท้อง ผิวดรณไม่ค่อยดี มีสิวเห่อช่วงประจำเดือนเลยมีคนแนะนำให้ลองกินยาสตรีดู โดยส่วนตัวไม่เคยกินยาสตรีเลยค่ะ อยากขอคำแนะนำ ผู้รู้ว่า ควรกินยาตรีตัวไหนดีคะ ตอนนี้กำลังสนใจยาสตรีของแพนเค้ก มีใครเคยกินบ้างเอ่ย ตอนนี้เราอายุ 27 ค่ะ เริ่มต้องดูแลตัวเองบ้างแล้วค่ะ”

“ยาสตรีทำให้อ้วนได้มั๊ย”

“ยาสตรีทำใช้ทำแท้งได้มั๊ย”

ประเภทของยาสตรี

1. ยาที่มีฤทธิ์คล้ายฮอร์โมนเพศ (ทำหน้าที่คล้ายฮอร์โมนเพศ)

เช่น กวาวเครือขาว รากสามสิบ ว่านชักมดลูก

2. ยาบำรุงโลหิต (ทำให้เลือดมีคุณภาพดีขึ้น ไหลเวียนดีขึ้น อวัยวะต่างๆ ทำงานดีขึ้น เหมาะกับคนผอมแห้ง แรงน้อย ประจำเดือนมาน้อย)

เช่น ดอกคำฝอย แก่นฝาง ดอกคำไทย ดอกคำฝอย โกฐทั้ง 5 เทียนทั้ง 5 แก่นขนุน กำแพงเจ็ดชั้น

3. ยาฟอกโลหิต (โลหิตไม่สะอาด มีของเสีย สังเกตได้จากลักษณะประจำเดือนเป็นลิ่มเป็นก้อน สี กลิ่นไม่ดี ทางผิวหนังมีสิ่ว ผื่นแพ้ น้ำเหลืองเสีย ได้ง่าย ท้องผูก)

ประกอบด้วยสมุนไพรสเปรี้ยว เช่น ใบส้มป่อย ใบส้มเลี้ยว ใบมะขามแขก สารส้ม แสมสาร แสมทะเล

4. ยาขับโลหิต (ขับน้ำคาวปลา) (ประจำเดือนมาน้อย มาไม่สม่ำเสมอ)

ประกอบด้วยสมุนไพรสร้อน เช่น เหง้าไพล เมล็ดพริกไทย รากเจตมูลเพลิงแดง เปลือกผลส้ม กานพลู ผักเสี้ยนผี

สมุนไพรที่มีฤทธิ์คล้ายฮอร์โมนเพศ : **ว่านชักมดลูก**

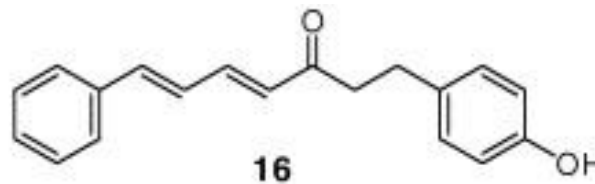
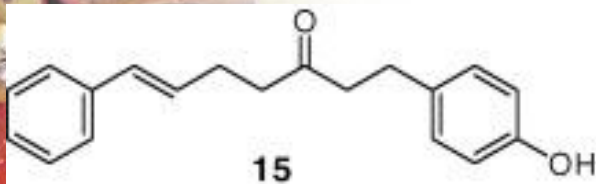
- ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Curcuma comosa* Roxb (ตัวเมีย)
Curcuma latifolia Roscoe (ตัวผู้)

- วงศ์ : ZINGIBERACEAE

- สรรพคุณ เหง้า รสฝาดเผื่อน ชักมดลูกให้เข้าอุ้ง แก้มดลูกพิการ แก้ปวดมดลูก แก้ประจำเดือนมาไม่ปกติ แก้อาการอาหารไม่ย่อย แก่ริดสีดวงทวาร แก้ไส้เลื่อน

- ฤทธิ์ทางเภสัชวิทยา ต้านการอักเสบ ฤทธิ์คล้ายฮอร์โมนเอสโตรเจน

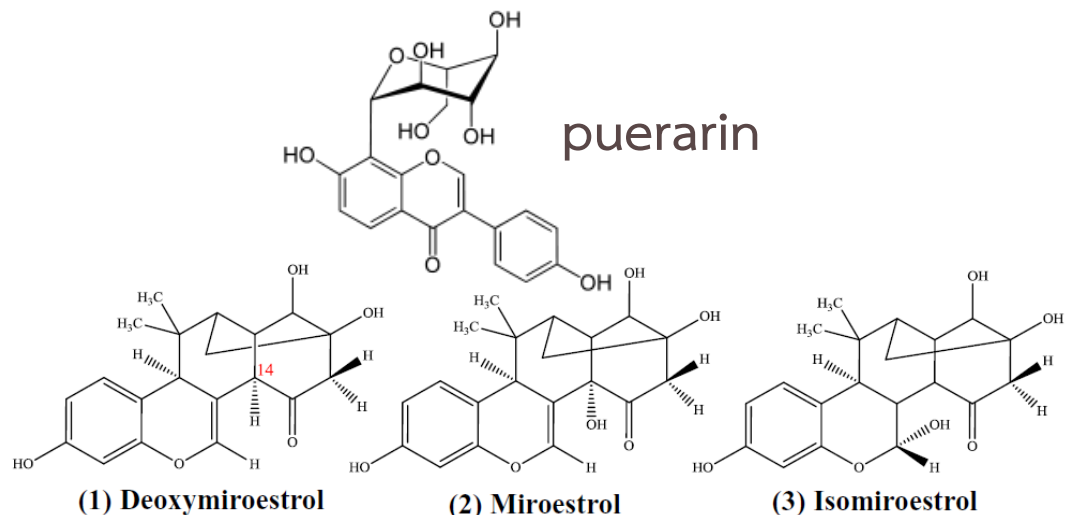
- สารเคมี : diarylheptanoids

Diarylheptanoids (phytoestrogens)

สมุนไพรที่มีฤทธิ์คล้ายฮอร์โมนเพศ : กวาเวรีอขาว

- *Pueraria candollei* var. *mirifica* (Airy Shaw & Suvat.) Niyomdham
- ชื่อพ้อง *Pueraria mirifica* Airy Shaw et Suvatabandhu
- เป็นพืชตระกูลถั่ว มีหัวใต้ดิน
- **สารสำคัญ** phytoestrogen (isoflavonoids and glycosides): daidzein/ daidzin, genistein/genistin, kwakhurin, kwakhurin hydrate, mirificin, puerarin and puerarin-6'' monoacetate
- The minor chromenes are isomiroestrol, miroestrol, miroestrol glycoside.

สมุนไพรที่มีฤทธิ์คล้ายฮอร์โมนเพศ : กวาวเครือขาว

ฤทธิ์ทางเภสัชวิทยา

- มีการทดลองใช้กวาวเครือขาวในหนูถีบจักร พบว่ามีผลทำให้**ต่อมน้ำนมโต** มีการแตกแขนงของท่อต่อมน้ำนม
- สามารถ**คุมกำเนิด**ได้ทั้งในสัตว์ตัวผู้และตัวเมีย
- ทำให้ขนของสัตว์สวยงามขึ้น เป็นเงางามและดกดำขึ้น
- กระตุ้นให้**มีการเจริญของฟอลลิเคิล** จึงนำไปใช้ในการเพิ่มผลผลิตในไก่
- ทำให้**มีการสร้างกระดูกเพิ่มขึ้น** เพิ่มมวลกระดูก และความหนาของกระดูก
- ใช้ผงกวาวเครือขาวปนแห้งผสมกับน้ำผึ้ง หรือผสมกับสมุนไพรอื่น ให้คนรับประทาน พบว่าช่วยทำให้กินได้นอนหลับ ผิวหน้าไม่เหี่ยวเหี่ยว แต่งตั้ง มีน้ำมีนวล ลบรอยตีนกา เสริมหน้าอก ความจำดีขึ้น ผมหงอกดำ

สมุนไพรที่มีฤทธิ์คล้ายฮอร์โมนเพศ : กวาวเครือขาว

บรรเทาอาการทางระบบประสาท

Alzheimer's disease

- Puerarin ($60 \text{ mg} \cdot \text{kg}^{-1} \cdot \text{d}^{-1}$, p.o.) was used for six weeks, the spontaneous behavior, **learning-memory behavior**, and activity of **superoxide dismutase** increased significantly compared with the D-galactose group.

- Puerarin ($100 \text{ mg} \cdot \text{kg}^{-1} \cdot \text{d}^{-1}$, p.o.) ameliorated cognitive impairment and inhibition of apoptosis in the **hippocampus**.

สมุนไพรที่มีฤทธิ์คล้ายฮอร์โมนเพศ : กวาวเครือขาว

Use

- ใช้บรรเทาอาการของการขาดฮอร์โมนเอสโตรเจน เช่น กระดูกบาง เต้านมเล็กลง ผิวแห้งเหี่ยวยุ่น
- กวาวเครือที่ อย. อนุญาตให้ขึ้นทะเบียน ยาแผนโบราณที่ใช้กวาวเครือเป็นส่วนผสมไม่เกิน 50%

สมุนไพรที่มีฤทธิ์คล้ายฮอร์โมนเพศ : รากสามสิบ

ชื่อวิทยาศาสตร์: *Asparagus racemosus*

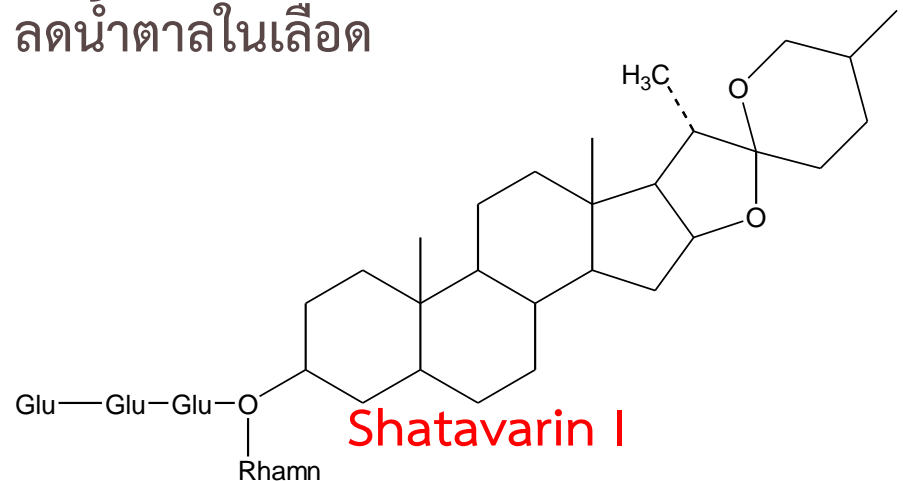
วงศ์ : ASPARAGACEAE

ชื่อสามัญ: Shatavari

สรรพคุณ : ราก รสเย็นหวานชุ่ม บำรุงกำลัง บำรุงสตรี
บำรุงทารกในครรภ์ ขับปัสสาวะ

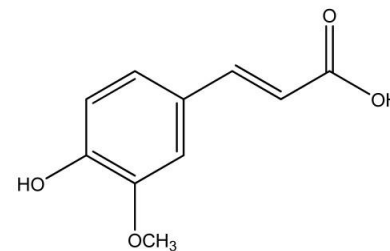
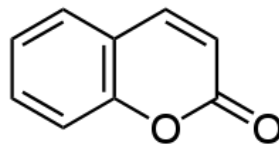
สารสำคัญ : asparagamine, cetanoate, daucostirol, sarsasapogenin,
shatavarin, racemosol, rutin

ฤทธิ์ทางเภสัชวิทยา : ฤทธิ์คล้ายฮอร์โมนเพศ ลดน้ำตาลในเลือด
ลดความดัน รักษาโรคกระเพาะ

สมุนไพรบำรุงโลหิต : โกงฐเชียง

- **สรรพคุณ** บำรุงโลหิต กระตุ้นการไหลเวียนโลหิต แก้ประจำเดือนมาไม่ปกติ แก้ปวดประจำเดือน
- **ฤทธิ์ทางเภสัชวิทยา** : ทำให้มดลูกบีบตัวเป็นปกติ ยับยั้งการหดตัวของมดลูก เพิ่มการทำงานของตับ และเพิ่มจำนวนเม็ดเลือดแดง กระตุ้นภูมิคุ้มกัน ด้านการอักเสบ ด้านการเกาะกลุ่มของเกล็ดเลือด
- **สารเคมี** น้ำมันหอมระเหย (safrole, isosafrol, carvacrol), ferulic acid, coumarin, Vit B12, folic acid
- **ผลิตภัณฑ์ในท้องตลาด** : ผลิตจากสารสกัดโสม**ตังกุย** (*Angelica sinensis*) ในแต่ละเม็ดมีสารสกัดโสมตังกุยเทียบเท่ารากโสมตังกุย 1.5 กรัม

Ferulic acid

สมุนไพรบำรุงโลหิต : คำฝอย

ชื่อสามัญ : Safflower

ชื่อวิทยาศาสตร์: *Carthamus tinctorius* L.

วงศ์ ASTERACEAE

สรรพคุณ เกสร รสหวานร้อน บำรุงโลหิตระดู บำรุงโลหิตและน้ำเหลืองให้เป็นปกติ แก้
เส็บร้อน ตามผิวหนัง ระบายประสาท

ฤทธิ์ทางเภสัชวิทยา ลดโคเลสเตอรอล ลดความดัน เพิ่มการไหลเวียนของหลอดเลือด
ขยายหลอดเลือด ละลายลิ่มเลือด กระตุ้นการงอกของเส้นผม มีฤทธิ์คล้าย
ฮอร์โมนเพศ

สารเคมี : กรดไขมัน เช่น linoleic Acid, flavonoid

สมุนไพรพอกโลหิต: ส้มป่อย

สรรพคุณ ใบ รสเปรี้ยว ฝาดเล็กน้อย ต้มดื่ม ขับเสมหะ ขับระดูขาว แก้น้ำลายเหนียว
พอกโลหิต แก้บิด ชำระเมือกมันในลำไส้

ฤทธิ์ทางเภสัชวิทยา : ต้านเชื้อรา แบคทีเรีย และยีสต์

สารเคมี ฝักมีสารซาโปนิน ได้แก่ acasinin A, B, C, D และ E

สมุนไพรฟอกโลหิต: ส้มเลี้ยว

สรรพคุณ ไบรสเปรี้ยวจัด ฟอกโลหิตระดู ขับปัสสาวะ ถ่ายเสมหะ แก้ไอ

ฤทธิ์ทางเภสัชวิทยา : analgesic, anti-inflammatory, nephroprotective, antifungal, hypolipidemic, antiatherogenic properties.

สารเคมี : ใบมี Flavonol; 6,8-di-C-methylkaempferol 3-methyl ether, kaempferol, afzelin, quercetin, isoquercitrin, quercitrin, and hyperoside

สมุนไพรขับโลหิต: สมุนไพรสร้อน

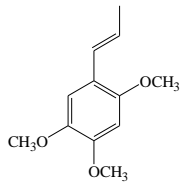
ลักษณะร่วมของสมุนไพรสร้อน (อาจไม่ทุกตัว แต่มีแนวโน้ม)

1. ขับลม แก้ท้องอืด ท้องเฟ้อ ขับโลหิต ขับน้ำคาวปลา
2. ต้านการอักเสบ
3. คลายกล้ามเนื้อเรียบ กล้ามเนื้อลาย (เข้มข้นมาก)
4. กระตุ้นการหดตัวของกล้ามเนื้อเรียบ (เข้มข้นน้อย)
5. ต้านการเกาะกลุ่มของเกล็ดเลือด

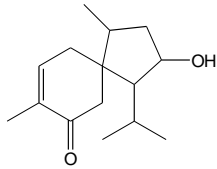

สมุนไพรขับโลหิต: สมุนไพรสร้อน

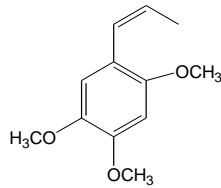
ว่านน้ำ *Acorus calamus* L.

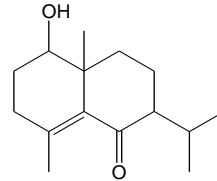
α -Asarone

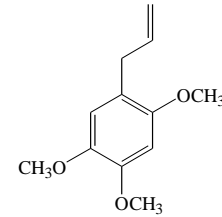
2-hydroxyacorenone

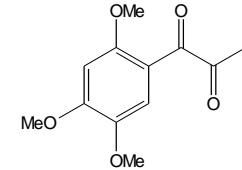
β -Asarone

Acorusnol

γ -Asarone

1-(2,4,5-Trimethoxyphenyl)-
propane-1,2-dione

– น้ำมันจากว่านน้ำขนาดตำมีฤทธิ์กระตุ้นกล้ามเนื้อเรียบให้หดตัว ขนาดสูงทำให้

กล้ามเนื้อเรียบคลายตัวและยับยั้งการหดตัว

– น้ำมันว่านน้ำ (ไม่บอกขนาด) ทำให้กล้ามเนื้อหัวใจ ลำไส้ และมดลูกหดตัวได้

– น้ำมันว่านน้ำ และ b-asarone (ไม่บอกขนาด) ทำให้กล้ามเนื้อลำไส้ มดลูก

หลอดลม และหลอดเลือดคลายตัว และต้านการหดตัว

– น้ำมันหอมระเหย และสารสกัดแอลกอฮอล์มีฤทธิ์บรรเทาอาการปวดและลดความดัน

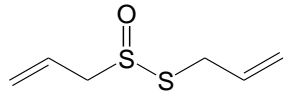
– สารสกัด มีฤทธิ์ต้านการอักเสบ

– a-sarone และ b-asarone มีฤทธิ์ต้านการชัก

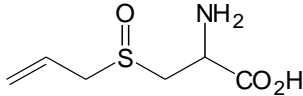
– Asarone มีฤทธิ์กล่อมประสาท

สมุนไพรขับโลหิต: สมุนไพรสร้อน

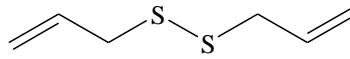
กระเทียม *Allium sativum* L.

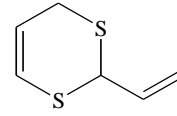
Allicin

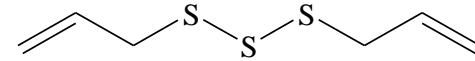
Aliin

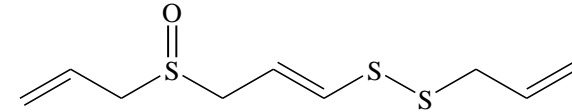
Diallyl disulfide

2-Vinyl-1,3-dithiin

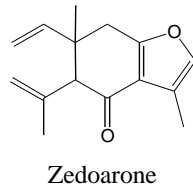
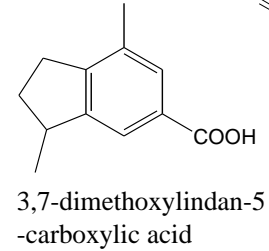
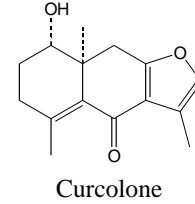
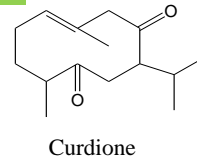
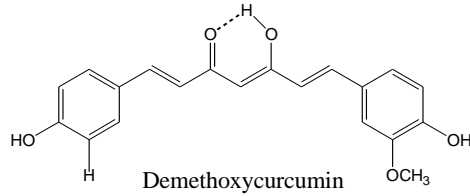
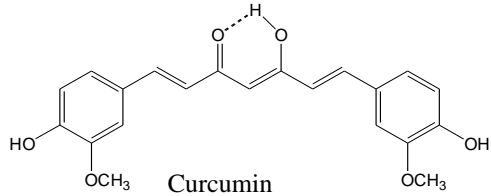
Diallyl trisulfide

(E)-Ajoene

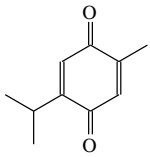
- สารสกัดแอลกอฮอล์มีฤทธิ์ด้านการอักเสบ
- สารสกัดน้ำและแอลกอฮอล์ มีฤทธิ์ต้านการหดตัวของกล้ามเนื้อลำไส้และมดลูกหนู
- น้ำกระเทียม มีฤทธิ์ทำให้ลำไส้ หัวใจ กระต่ายหดตัว
- สารสกัดกระเทียม โดยเฉพาะ allicin, ajoene and diallyl trisulfide มีฤทธิ์ต้านเชื้อแบคทีเรียและเชื้อรา
- กระเทียมสด น้ำกระเทียม สารสกัดกระเทียม น้ำมันหอมระเหย และ allicin มีฤทธิ์ลดโคเลสเตอรอล ลดการแข็งตัวของหลอดเลือด ลดความดันโลหิต
- สารสกัดน้ำ คลอโรฟอร์ม แอลกอฮอล์ และ ajoene ยับยั้งการเกาะตัวของเกล็ดเลือด
- สารสกัดน้ำ คลอโรฟอร์ม ปีโตรเลียมอีเทอร์ แอลกอฮอล์ และ allicin ลดน้ำตาลในเลือด

ขมิ้นอ้อย *Curcuma zedoaria* Roscoe

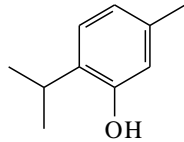

- สารสกัดซึ่งประกอบด้วย β - Turmerone and ar-turmerone มีฤทธิ์ต้านการอักเสบ ยับยั้งการสร้าง prostaglandin
- furanodine, germacrone, curdione, neocurdione, curcumenol, isocurcumenol, aerugidiol, zedoarondial, curcumenone and curcumin มีฤทธิ์ต้านการอักเสบของตับ
- สารสกัด และ curcarabranols A and B มีฤทธิ์ยับยั้งการหดตัวของกล้ามเนื้อดลูก
- Curcumin มีฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ ต้านการอักเสบ ต้านมะเร็ง ต้านการก่อกลายพันธุ์
- สารสกัดแอลกอฮอล์ ประกอบด้วย curcumin, demethoxycurcumin and bisdemethoxy curcumin มีฤทธิ์การเกิดต้านมะเร็ง

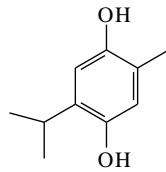
เทียนดำ *Nigella sativa* L

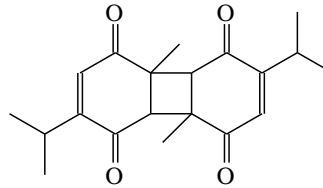
Thymoquinone

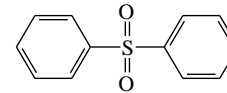
Thymol

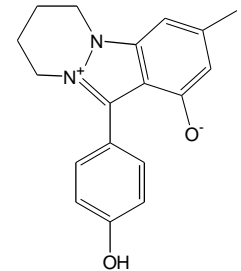
Thymohydroquinone

Dithymoquinone

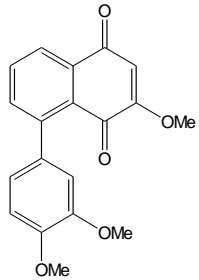
Diphenyl sulfone

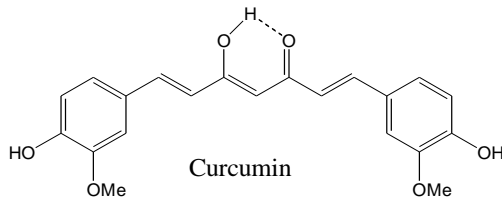
Nigellidine

- น้ำมันจากเมล็ดและสาร Thymoquinone สามารถยับยั้งการหลั่งของสารที่ทำให้เกิดการอักเสบได้หลายชนิด เช่น cyclooxygenase, thromboxane B2, leucotrein B4, lipoxygenase
- น้ำมันจากเมล็ดลดการหดเกร็งของหลอดเลือด
- น้ำมันหอมระเหยมีฤทธิ์ลดอาการปวด
- น้ำมันหอมระเหยมีฤทธิ์ต้านเชื้อแบคทีเรีย
- Thymoquinone มีฤทธิ์ป้องกันตับ
- น้ำมันหอมระเหยมีฤทธิ์ลดน้ำตาลในเลือด

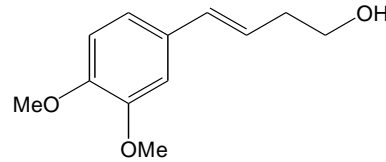
ไพล *Zingiber cassumunar* Roxb.

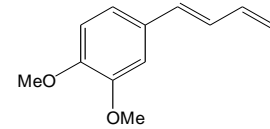
8-(3,4-Dimethoxyphenyl)-2-methoxynaphtho-1,4-quinone

Curcumin

(E)-4-(3,4-Dimethoxyphenyl)but-3-en-1-ol

(E)-1-(3,4-Dimethoxyphenyl)butadiene

- สารสกัดน้ำมีฤทธิ์คลายกล้ามเนื้อเรียบ
- (E)-4-(3',4'-dimethoxyphenyl)but-3-en-1-ol มีฤทธิ์ยับยั้งการหดตัวของมดลูกและหลอดเลือด
- ไพลมีฤทธิ์แก้อาการหอบหืด
- สารสกัดแอลกอฮอล์ 50% มีฤทธิ์กระตุ้นการหดตัวของกล้ามเนื้อเรียบ
- สารสกัดไพล, (E)-1-(3,4-dimethoxyphenyl)butadiene, (E)-4-(3',4'-dimethoxyphenyl)but-3-en-1-ol มีฤทธิ์ต้านการอักเสบ

ตัวอย่างสูตรตำรับยาสตรีในตำราแพทย์แผนไทย

ยาบำรุงโลหิต

เบญจกูล หนักสิ่งละ ๑ บาท โกฐทั้ง ๕ เทียนทั้ง ๕ สิ่งละ ๖ สลึง ผลจันทน์ ดอกจันทน์ กระวาน กานพลู หนักสิ่งละ ๑ สลึง เลือดแรด ดอกคำไทย สิ่งละ ๓ บาท ฝางเสน ๒ บาท เกสรบัวหลวง ดอกพิกุล ดอกบุนนาค ดอกสารภี ดอกมะลิ ดอกจำปา ดอกกระดังงา กฤษณา กระลำพัก ขอนดอก ชะลูด อบเชยเทศ จันทน์ทั้ง ๒ ขมิ้นเครือ เอาส่วนเท่ากัน

สรรพคุณ ต้มรับประทานให้โลหิตงามดี

วิเคราะห์สูตรตำรับ

ยารสร้อน : เบญจกูล (ดีปลี ข่าพลู เจตมูลเพลิง สะค้าน ชิง) ผลจันทน์ ดอกจันทน์
กระวาน กานพลู ขมิ้นเครือ

ยาบำรุงโลหิต : โกฐทั้ง 5 (โกฐเขียง โกฐสอ โกฐหัวบัว โกฐสอ โกฐจุฬาลัมภา) เทียนทั้ง 5
(เทียนดำ เทียนแดง เทียนขาว เทียนข้าวเปลือก เทียนตาตุ๊กแตน) เลือดแรด
ดอกคำไทย ฝางเสน

บำรุงหัวใจ : ดอกบุนนาค ดอกสารภี ดอกมะลิ ดอกจำปา ดอกกระดังงา กฤษณา
กระลำพัก ขอนดอก ชะลูด อบเชยเทศ จันทน์ทั้ง 2

ตัวอย่างสูตรตำรับยาสตรีในตำราแพทย์แผนไทย

ยาบำรุงโลหิต (กำลังราชสีห์)

โกฐสอ โกฐหัวบัว โกฐเชียง โกฐพุงปลา โกฐก้านพร้าว เทียนดำ เทียนแดง เทียนขาว
เทียนข้าวเปลือก เทียนเยาวพาลี บัวน้ำทั้งห้า ดอกบุนนาค ดอกจำปา ดอกกระดังงา กฤษณา กระลำพัก
ขอนดอก อบเชยเทศ สมุลแว้ง ขมิ้นเครือ เถาวัลย์เปรียง กำลังวัวเถลิง เถามวกทั้งสอง รากหญ้านาง ตรีภูก
(สรรพยา ๓๒ สิ่งนี้ หนักสิ่งละ ๑ บาท) ลูกจันทน์ ดอกจันทน์ กระวาน กานพลู การบูร (สรรพยา ๕ สิ่งนี้
หนักสิ่งละ ๒ สิ่ง) เลือดแรด ๔ บาท ๒ สิ่ง ฝาง ๑๐ บาท ดอกคำ ๒๐ บาท

วิเคราะห์สูตรตำรับ

ยาบำรุงโลหิต : โกฐสอ โกฐหัวบัว โกฐเชียง โกฐพุงปลา โกฐก้านพร้าว เทียนดำ เทียนแดง เทียนขาว
เทียนข้าวเปลือก เทียนเยาวพาลี เถามวกทั้งสอง รากหญ้านาง เลือดแรด ดอกคำไทย
ฝางเสน

บำรุงหัวใจ : บัวน้ำทั้ง 5 ดอกบุนนาค ดอกจำปา ดอกกระดังงา กฤษณา กระลำพัก ขอนดอก อบเชยเทศ
สมุลแว้ง

ยาบำรุงกำลัง : เถาวัลย์เปรียง กำลังวัวเถลิง

ยารสร้อน : ตรีภูก (พริกไทย ดีปลี ขิง) ลูกจันทน์ ดอกจันทน์ กระวาน กานพลู ขมิ้นเครือ การบูร

ตัวอย่างสูตรตำรับยาสตรีในตำราแพทย์แผนไทย

ยาฟอกโลหิต 1

บอระเพ็ด หนัก ๑ บาท เกลือ หนัก ๑ บาท ใบมะขาม ใบมะดัน ใบมะกา ใบส้มป่อย ใบส้มเลี้ยว

สมอไทย เถาวัลย์เปรียง เถาคันแดง คำฝอย ฝาง แกล แสมทั้งสอง เปลือกหอยแครงเผาไฟ

รวมสรรพยา ๑๖ สิ่ง ทำเป็นยาหม้อ ต้มรับประทานเช้า-เย็น เป็นยาฟอกโลหิต แก่ระดูแห้งร้าย

วิเคราะห์สูตรตำรับ

ยาฟอกโลหิต (ระบาย) : ใบมะขาม ใบมะดัน ใบมะกา ใบส้มป่อย ใบส้มเลี้ยว สมอไทย แสมทั้งสอง

ยากัดเมือกมัน : เกลือ เปลือกหอยแครงเผาไฟ

บำรุงโลหิต : คำฝอย ฝาง แกล

คลายเส้น : เถาวัลย์เปรียง เถาคันแดง

บำรุงธาตุไฟ : บอระเพ็ด

ตัวอย่างสูตรตำรับยาสตรีในตำราแพทย์แผนไทย

ยาฟอกโลหิต 2

ฝาง คำฝอย เนื่อครึ่ง ดอกบุนนาค เกสรบัวหลวง (สรรพยา ๕ สิ่ง หนักสิ่งละ ๑ บาท)

เถาว์ลยเปรียง ๔ บาท ใบมะขาม ๑ กำมือ ใบส้มป่อย ๑ กำมือ

รวมสรรพยา ๘ สิ่ง ทำเป็นยาหม้อ ต้มรับประทานเป็นยาฟอกเลือด รับประทานครั้งแรกให้แทรก

ดีเกลือ ต่อไปจึงรับประทานตามธรรมดา

วิเคราะห์สูตรตำรับ

ยาฟอกโลหิต (ระบาย) : ใบมะขาม ใบส้มป่อย

บำรุงโลหิต : ฝาง คำฝอย เนื่อครึ่ง

คลายเส้น : เถาว์ลยเปรียง

บำรุงหัวใจ : บุนนาค เกสรบัวหลวง

ตัวอย่างสูตรตำรับยาสตรีในตำราแพทย์แผนไทย

ยาขับโลหิต (ขับน้ำคาวปลา) (ยาประสะไพล)

สรรพคุณ แก้กูกเสียดแก้ประจำเดือนมาไม่ปกติ แก้ปวดประจำเดือน ขับน้ำคาวปลา

ยาสตรีในร้านยา

ยาสตรีฟลอรา ชนิดน้ำ 450 ซี.ซี.

ส่วนประกอบ:

โกฐหัวบัว 120 กรัม

โกฐจุฬาล้มพา 120 กรัม

ว่านมหาเมฆ 120 กรัม

คำฝอย 90 กรัม

แก่นขี้เหล็ก 60 กรัม

เถาวัลย์เปรียง 60 กรัม

โสม 60 กรัม

และตัวยาสำคัญอื่นๆ

โกฐเชียง 120 กรัม

ว่านชักมดลูก 120 กรัม

เอี้ยะบ่อเช่า 90 กรัม

ขมิ้นอ้อย 60 กรัม

เจตมูลเพลิงแดง 60 กรัม

ฝาง 60 กรัม

ตังกุย 60 กรัม

สรรพคุณ : สำหรับสตรีประจำเดือนมาไม่ปกติ เป็นยาฟอกเลือด บำรุงธาตุ ช่วยบำรุงผิวพรรณผ่องใส ใช้ได้สำหรับสตรีทุกวัย

วิธีใช้ : รับประทาน ครั้งละ 2 ช้อนโต๊ะ หรือ 30 ซี.ซี. วันละ 2-3 ครั้ง หลังรับประทานอาหาร

วิเคราะห์ตำรับยาสตรีฟลอรา ชนิดน้ำ 450 ซี.ซี.

ส่วนประกอบ:

โกฐหัวบัว 120 กรัม	โกฐเชียง 120 กรัม
โกฐจุฬาลัมพา 120 กรัม	ว่านชักมดลูก 120 กรัม
ว่านมหาเมฆ 120 กรัม	เอี้ยะบ่อเช่า 90 กรัม
คำฝอย 90 กรัม	ขมิ้นอ้อย 60 กรัม
แก่นขี้เหล็ก 60 กรัม	เจตมูลเพลิงแดง 60 กรัม
เถาวัลย์เปรียง 60 กรัม	ฝาง 60 กรัม
โสม 60 กรัม	ตังกุย 60 กรัม
และตัวยาสำคัญอื่นๆ	

วิเคราะห์ตำรับ

บำรุงโลหิต : โกศหัวบัว โกศเชียง โกศจุฬาลัมพา คำฝอย ฝาง ตังกุย

ฤทธิ์คล้ายฮอร์โมนเพศ: ว่านชักมดลูก ว่านมหาเมฆ โสม

ขับโลหิต : เอี้ยะบ่อเช่า ขมิ้นอ้อย เจตมูลเพลิงแดง

ฟอกโลหิต : แก่นขี้เหล็ก

คลายเส้น : เถาวัลย์เปรียง

ยาวิ-กัฟ ชนิดน้ำ 300 ซี.ซี.

ส่วนประกอบ:

รากสามสิบ 180 กรัม

เชียนจา 180 กรัม

เคี่ยมซิก 120 กรัม

น้ำผึ้ง 120 กรัม

เอียะบ่อเช่า 120 กรัม

อำพันแดง 60 กรัม

เถาโคคลาน 60 กรัม

ไพล 60 กรัม

และตัวยาสำคัญอื่นๆ

เล็กตี 180 กรัม

ตังกุย 120 กรัม

กวาวเครือขาว 120 กรัม

ว่านมหาเมฆ 120 กรัม

ผิวส้มจีน 120 กรัม

พริกไทยดำ 60 กรัม

ลักชี 60 กรัม

แส้มสาร 60 กรัม

สรรพคุณ : สำหรับสตรีประจำเดือนมาไม่ปกติ บำรุงโลหิต บำรุงธาตุ แก้มุตกิตระดูขาว

วิธีใช้ : รับประทาน ครั้งละ 2 ช้อนโต๊ะ วันละ 2 ครั้ง หลังอาหาร เข้า-เย็น

วิเคราะห์ตำรับ ยาวิ-กัฬ ชนิดน้ำ 300 ซี.ซี.

ส่วนประกอบ:

รากสามสิบ 180 กรัม

เล็กดี 180 กรัม

เซียนจา 180 กรัม

ตั้งกุก 120 กรัม

เคี่ยมซิก 120 กรัม

กวาวเครือขาว 120 กรัม

น้ำผึ้ง 120 กรัม

ว่านมหาเมฆ 120 กรัม

เอี้ยะบ่อเช่า 120 กรัม

ผิวส้มจีน 120 กรัม

อำพันแดง 60 กรัม

พริกไทยดำ 60 กรัม

เถาโคคลาน 60 กรัม

ลักชี 60 กรัม

ไพล 60 กรัม

แสมสาร 60 กรัม และตัวยาสำคัญอื่นๆ

วิเคราะห์ตำรับ

บำรุงโลหิต : ตั้งกุก เคี่ยมซิก ลักชี

ฤทธิ์คล้ายฮอร์โมนเพศ: รากสามสิบ กวาวเครือขาว ว่านมหาเมฆ

ขับโลหิต : เซียนจา เอี้ยะบ่อเช่า ผิวส้มจีน อำพันแดง พริกไทยดำ ไพล

ฟอกโลหิต : แสมสาร

คลายเส้น : เถาโคคลาน

ยาสตรีบัวแก้ว ตราพารา ชนิดเม็ด 30 แคปซูล

ส่วนประกอบ :

ว่านชักมดลูก	100 กรัม
ว่านมหาเมฆ	100 กรัม
เอื้องบ่อเช่า	100 กรัม
แก่นฝาง	100 กรัม
แก่นขี้เหล็ก	100 กรัม
ดอกคำฝอย	100 กรัม
และตัวยาสำคัญอื่นๆ	

สรรพคุณ : บำรุงโลหิต บรรเทาอาการประจำเดือนมาไม่เป็นปกติ

วิธีใช้ : รับประทานครั้งละ 1 ซ้อนโต๊ะผสมกับน้ำดื่มพอควร วันละ 2 ครั้ง ก่อนอาหารเช้า และก่อนนอน

วิเคราะห์ตำรับ ยาสตรีบัวแก้ว ตราพารา ชนิดเม็ด 30 แคปซูล

ส่วนประกอบ :

ว่านชักมดลูก	100 กรัม
ว่านมหาเมฆ	100 กรัม
เอี้ยะบ่อเช่า	100 กรัม
แก่นฝาง	100 กรัม
แก่นขี้เหล็ก	100 กรัม
ดอกคำฝอย	100 กรัม
และตัวยาสำคัญอื่นๆ	

วิเคราะห์ตำรับ

บำรุงโลหิต : แก่นฝาง ดอกคำฝอย

ฤทธิ์คล้ายฮอร์โมนเพศ: ว่านชักมดลูก ว่านมหาเมฆ

ขับโลหิต : เอี้ยะบ่อเช่า

ฟอกโลหิต : แก่นขี้เหล็ก

คลายเส้น :

ยาไม่ต้องอยู่ไฟ ตราพารา ยาแผนโบราณ 240 มล.

ส่วนประกอบ : ส่วนประกอบตัวยาใน 2000 มล.

ว่านชักมดลูก	60 กรัม	ว่านมหาเมฆ	60 กรัม
ว่านนางคำ	60 กรัม	เจตมูลเพลิง	60 กรัม
และตัวยาอื่นๆ			

สรรพคุณ : ยานี้ใช้รับประทานหลังคลอดบุตร ขับน้ำความปลา ใช้แทนการอยู่ไฟ ห้ามรับประทานเมื่อมีอาการไข้

วิธีใช้ : ขนาดรับประทาน ยา 1 ช้อนโต๊ะ เติมน้ำสุกเย็น 4 ช้อนโต๊ะ วันละ 2 เวลา เข้า เย็น ก่อนอาการ

วิเคราะห์ตำรับ ยาไม่ต้องอยู่ไฟ ตราพารา ยาแผนโบราณ 240 มล.

ส่วนประกอบ : ส่วนประกอบตัวยาใน 2000 มล.

ว่านชักมดลูก	60 กรัม	ว่านมหาเมฆ	60 กรัม
ว่านนางคำ	60 กรัม	เจตมูลเพลิง	60 กรัม
และตัวยาอื่นๆ			

วิเคราะห์ตำรับ

บำรุงโลหิต :

ฤทธิ์คล้ายฮอร์โมนเพศ: ว่านชักมดลูก ว่านมหาเมฆ

ขับโลหิต : ว่านนางคำ เจตมูลเพลิง

ฟอกโลหิต :

คลายเส้น :

ยาสตรี เพ็ญภาค

ส่วนประกอบ :

โกฐเชียง 4.00 กรัม

โกฐหัวบัว 4.50 กรัม

ตานเชียม 2.50 กรัม

กิ่งอบเชย 2.50 กรัม

บักคี่ 3.00 กรัม

สรรพคุณ : บำรุงโลหิต บรรเทาอาการประจำเดือนมาไม่เป็นปกติ

วิธีใช้ : รับประทานครั้งละ 1-2 ช้อนโต๊ะ ก่อนอาหารเช้าเย็น และก่อนนอน

ยาสตรี เพ็ญภาค

ส่วนประกอบ :

โกฐเชียง 4.00 กรัม

โกฐหัวบัว 4.50 กรัม

ตานเชียม 2.50 กรัม

กิ่งอบเชย 2.50 กรัม

บักคี่ 3.00 กรัม

วิเคราะห์ตำรับ

บำรุงโลหิต : โกฐเชียง โกฐหัวบัว ตานเชียม กิ่งอบเชย บักคี่

ฤทธิ์คล้ายฮอร์โมนเพศ:

ขับโลหิต :

ฟอกโลหิต :

คลายเส้น :

ยาสตรีเพ็ญภาค ชนิดเม็ด 30 แคปซูล

ส่วนประกอบ :

โกฐเชียง 05 กรัม

โกฐหัวบัว 05 กรัม

ดอกคำฝอย 20 กรัม

กฤษณา 59 กรัม

ผง 33 กรัม

และตัวยาสำคัญอื่นๆ

สรรพคุณ : บำรุงโลหิต บรรเทาอาการประจำเดือนมาไม่ปกติ

วิธีใช้ : รับประทาน ครั้งละ 1-2 แคปซูล วันละ 2 ครั้ง ก่อนอาหารเช้า-เย็น

ยาสตรีเพ็ญภาค ชนิดเม็ด 30แคปซูล

ส่วนประกอบ :

โกฐเชียง 05 กรัม

โกฐหัวบัว 05 กรัม

ดอกคำฝอย 20 กรัม

กฤษณา 59 กรัม

ผง 33 กรัม

และตัวยาสำคัญอื่นๆ

วิเคราะห์ตำรับ

บำรุงโลหิต : โกฐเชียง โกฐหัวบัว ดอกคำฝอย ผง

บำรุงหัวใจ : กฤษณา

ฤทธิ์คล้ายฮอร์โมนเพศ:

ขับโลหิต :

ฟอกโลหิต :

คลายเส้น :

ยาตรีนิสิงเห สูตรสาม หมอมี 300 มล.

ส่วนประกอบ :

ว่านชักมดลูก 4.0 Kg.

โกฐเชียง 5.6 Kg.

ชะเอมเทศ 5.6 Kg.

ดอกคำฝอย 4.8 Kg.

น้ำผึ้ง 40 L.

เมล็ดท้อ 5.6 Kg.

เปลือกส้มจีน 4.8 Kg.

เมล็ดข้าวบาเลย์งอก 4.8 Kg.

สรรพคุณ : ช่วยไข่มดลูกเข้าอู่ แก้ประจำเดือนมาไม่ปกติ

วิธีใช้ : รับประทานครั้งละ 1 ช้อนโต๊ะ วันละ 3 ครั้ง ก่อนอาหาร

คำเตือน : ยานี้มีแอลกอฮอล์ ผสมอยู่ ควรใช้ด้วยความระมัดระวัง เด็กและสตรีมีครรภ์ ไม่ควรรับประทาน

ยาตรีนิสิงเห สูตรสาม หมอมี 300 มล.

ส่วนประกอบ :

ว่านชักมดลูก 4.0 Kg.

น้ำผึ้ง 40 L.

โกฐเชียง 5.6 Kg.

เมล็ดท้อ 5.6 Kg.

ชะเอมเทศ 5.6 Kg.

เปลือกส้มจีน 4.8 Kg.

ดอกคำฝอย 4.8 Kg.

เมล็ดข้าวบาเลย์งอก 4.8 Kg.

วิเคราะห์ตำรับ

บำรุงโลหิต : โกฐเชียง ดอกคำฝอย เมล็ดท้อ

ฤทธิ์คล้ายฮอร์โมนเพศ: ว่านชักมดลูก

ขับโลหิต : เปลือกส้มจีน

พอกโลหิต :

บำรุงกำลัง : ชะเอมเทศ เมล็ดข้าวบาเลย์งอก

ยาแผนโบราณ ยาน้ำ เล่งคุนเอี้ยะบ๊อ

ส่วนประกอบ :

เอี้ยะบ๊อเช่า 600 กรัม

โกฐเชียง 200 กรัม

ดอกคำฝอย 200 กรัม

ฝางเสน 200 กรัม

โกฐหัวบัว 150 กรัม

ตังเซียม 150 กรัม

สรรพคุณ : เป็นยาสำหรับสตรีใช้เป็นยาภายหลังการคลอดบุตร เป็นยาแทนการอยู่ไฟ
ขับน้ำคาวปลา แก้ประจำเดือนไม่ปกติบำรุงร่างกาย

วิธีใช้ : ก่อนรับประทานยาให้ผสมสุรา คือ เต็มสุราเจือ ปนกับยาในขวดนี้จนเต็มแล้ว
เขย่าขวด สุราที่ ผสมให้ใช้หัวสุราโรงหรือสุราชนิดอื่นๆ ที่รับประทานได้ ผู้รับประทาน
สุราไม่ได้ก็ไม่ต้องผสมสุรา รับประทานครั้งละ 2 ช้อนโต๊ะ วันละ 3 เวลา ก่อนอาหาร

คำเตือน : หญิงที่มีครรภ์เป็นไข้ ห้ามรับประทาน

ยาแผนโบราณ ยาน้ำ เล่งคุนเอี้ยะบ๊อ

ส่วนประกอบ :

เอี้ยะบ๊อเช่า 600 กรัม

ดอกคำฝอย 200 กรัม

โกฐหัวบัว 150 กรัม

โกฐเชียง 200 กรัม

ฝางเสน 200 กรัม

ตังเซียม 150 กรัม

วิเคราะห์ตำรับ

บำรุงโลหิต : โกฐเชียง ดอกคำฝอย ฝางเสน ตังเซียม โกฐหัวบัว

ฤทธิ์คล้ายฮอร์โมนเพศ:

ขับโลหิต : เอี้ยะบ๊อเช่า

ฟอกโลหิต :

บำรุงกำลัง :

เล่งคุณ สูตร 2 กวาวเครือขาว 40 เม็ด

ส่วนประกอบ :

กวาวเครือขาว	40 กรัม	ว่านชักมดลูก	200 กรัม
โกศเชียง	120 กรัม	เอี้ยะบอเช่า	120 กรัม
โกศหัวบัว	80 กรัม	หัวเห็ดหมู	100 กรัม
โกศกระดุก	100 กรัม	ชะเอมเทศ	40 กรัม
เล็กดี	100 กรัม	แปะเจียก	80 กรัม
ตังเซียม	120 กรัม	ฮกเหลง	100 กรัม
ง้วนโอว	100 กรัม	และอื่นๆ	

สรรพคุณ : แก้ประจำเดือนมาไม่ปกติ ช่วยฟอกโลหิต และบำรุงโลหิต

วิธีใช้ : ครั้งละ 2 - 3 แคปซูล วันละ 2 เวลา ก่อนอาหารเช้าและเย็น

คำเตือน : สตรีมีครรภ์หรือมีไข้ห้ามรับประทาน

เล่งคุณ สูตร 2 กวาวเครือขาว 40 เม็ด

ส่วนประกอบ :

กวาวเครือขาว	40 กรัม	ว่านชักมดลูก	200 กรัม
โกศเชียง	120 กรัม	เอี้ยะบ่อเช่า	120 กรัม
โกศหัวบัว	80 กรัม	หัวเห้วหมู	100 กรัม
โกศกระดุก	100 กรัม	ชะเอมเทศ	40 กรัม
เส็กตี	100 กรัม	แปะเจียก	80 กรัม
ตังเซียม	120 กรัม	ฮกเหลง	100 กรัม
ง้วนโอว	100 กรัม	และอื่นๆ	

วิเคราะห์ตำรับ

บำรุงโลหิต : โกศเชียง ตังเซียม โกศหัวบัว โกศกระดุก เส็กตี แปะเจียก

ฤทธิ์คล้ายฮอร์โมนเพศ: กวาวเครือขาว ว่านชักมดลูก

ขับโลหิต : เอี้ยะบ่อเช่า หัวเห้วหมู

บำรุงกำลัง : ชะเอมเทศ

บำรุงกระเพาะ : ฮกเหลง

ยาฟอกโลหิต ตราสิงห์แดง ชนิดแคปซูล 40 แคปซูล

ส่วนประกอบ :

รากสามสิบ 400 กรัม

ว่านมหาเมฆ 300 กรัม

แก่นฝาง 200 กรัม

หัวไพล 100 กรัม

หัวกวาวเครือขาว 40 กรัม

ว่านชักมดลูก 300 กรัม

มะขามเปียก 300 กรัม

ดอกคำฝอย 100 กรัม

ตังกุย 100 กรัม

สรรพคุณ : เป็นยาฟอกโลหิต

วิธีใช้ : รับประทานครั้งละ 2-3 แคปซูล ก่อนอาหารเช้าและเย็น

ยาพอกโลหิต ตราสิงห์แดง ชนิดแคปซูล 40 แคปซูล

ส่วนประกอบ :

รากสามสิบ 400 กรัม

ว่านชักมดลูก 300 กรัม

ว่านมหาเมฆ 300 กรัม

มะขามเปียก 300 กรัม

แก่นฝาง 200 กรัม

ดอกคำฝอย 100 กรัม

หัวไพล 100 กรัม

ตั้งกุ่ม 100 กรัม

หัวกวาวเครือขาว 40 กรัม

วิเคราะห์ตำรับ

บำรุงโลหิต : แก่นฝาง ดอกคำฝอย ตั้งกุ่ม

ฤทธิ์คล้ายฮอร์โมนเพศ: รากสามสิบ ว่านชักมดลูก ว่านมหาเมฆ หัวกวาวเครือขาว

ขับโลหิต : หัวไพล

พอกโลหิต : มะขามเปียก

บำรุงกระเพาะ :

ยาสตรีเลติน่า

ส่วนประกอบ :

ว่านชักมดลูก 280 กรัม

ตังกุย 280 กรัม

ดอกคำฝอย 280 กรัม

ผง 280 กรัม

เอี้ยะบ่อเช่า 280 กรัม

พริกไทยดำ 280 กรัม

แส้มสาร 280 กรัม

อื่นๆ

สรรพคุณ : บำรุงโลหิต แก้ประจำเดือนมาไม่ปกติ

วิธีใช้ : รับประทานครั้งละ 1-2 แคปซูล วันละครั้ง 3 ครั้ง หลังอาหาร

คำเตือน : เด็กและสตรีมีครรภ์ไม่ควรรับประทาน

ยาสตรีเลติน่า

ส่วนประกอบ :

ว่านชักมดลูก 280 กรัม

ตั้งกุ่ม 280 กรัม

ดอกคำฝอย 280 กรัม

ฝาง 280 กรัม

เอี้ยะบ่อเช่า 280 กรัม

พริกไทยดำ 280 กรัม

แส้มสาร 280 กรัม

อื่นๆ

วิเคราะห์ตำรับ

บำรุงโลหิต : ตั้งกุ่ม ดอกคำฝอย ฝาง

ฤทธิ์คล้ายฮอร์โมนเพศ: ว่านชักมดลูก

ขับโลหิต : เอี้ยะบ่อเช่า พริกไทยดำ

ฟอกโลหิต : แส้มสาร

บำรุงกระเพาะ :

ยาสตรี ตราโหรทศพรโอสถ 10 แคปซูล/กล่อง

ส่วนประกอบ :

ว่านชักมดลูก	ฝางเสน
โกฐหัวบัว	ว่าสากเหล็ก
ดอกคำฝอย	ว่ามหาเมฆ
และตัวยาอื่นๆ	

สรรพคุณ : บำรุงโลหิต แก้ประจำเดือนมาไม่ปกติ

วิธีใช้ : รับประทานครั้งละ 1 แคปซูล วันละ 2 ครั้ง ก่อนอาหาร

คำเตือน : ห้ามใช้ในสตรีมีครรภ์

ยาสตรี ตราโทรทัศน์พรโอสถ 10 แคปซูล/กล่อง

ส่วนประกอบ :

ว่านชักมดลูก	ฝางเสน
โกฐหัวบัว	ว่าสากเหล็ก
ดอกคำฝอย	ว่ามหาเมฆ
และตัวยาอื่นๆ	

วิเคราะห์ตำรับ

บำรุงโลหิต : ฝางเสน โกฐหัวบัว ดอกคำฝอย

ฤทธิ์คล้ายฮอร์โมนเพศ: ว่านชักมดลูก ว่าสากเหล็ก ว่ามหาเมฆ

ขับโลหิต :

ฟอกโลหิต :

บำรุงกระเพาะ :

สมุนไพร คุณสมฤทธิ์ ยาแคปซูล รากสามสิบ 60 แคปซูล

ส่วนประกอบ :

รากสามสิบ 40 กรัม

ดอกคำฝอย 10 กรัม

แก่นฝาง 10 กรัม

และตัวยาอื่นๆ

สรรพคุณ : บำรุงโลหิต

วิธีใช้ : รับประทานครั้งละ 2-4 แคปซูล วันละ 2 ครั้ง ก่อนอาหาร (เช้า – เย็น)

สมุนไพรรักษาคุณสมถะ ยาแคปซูล รากสามสิบ 60 แคปซูล

ส่วนประกอบ :

รากสามสิบ 40 กรัม

ดอกคำฝอย 10 กรัม

แก่นฝาง 10 กรัม

และตัวยาอื่นๆ

วิเคราะห์ตำรับ

บำรุงโลหิต : ดอกคำฝอย แก่นฝาง

ฤทธิ์คล้ายฮอร์โมนเพศ: รากสามสิบ

ขับโลหิต :

ฟอกโลหิต :

บำรุงกระเพาะ :

ยาสตรีศรีมงคล ตราโคเทียมเกวียน 700 มล.

ส่วนประกอบ :

โพล 400 กรัม	ว่านชักมดลูก 500 กรัม
แก่นขี้เหล็ก 300 กรัม	ชิงแห้ง 240 กรัม
กำแพงเจ็ดชั้น 200 กรัม	พริกไทยดำ 200 กรัม
อบเชยเทศ 200 กรัม	ดอกคำฝอย 100 กรัม
ผงเสน 100 กรัม	และตัวยาอื่นๆ

สรรพคุณ : แก้ประจำเดือนมาไม่ปกติ ขับน้ำคาวปลา ใช้แทนการอยู่ไฟ บำรุงโลหิต

คำเตือน :

- 1.สตรีมีครรภ์ห้ามรับประทาน
- 2.คนเป็นไข้ห้ามรับประทาน
- 3.เมื่อเปิดขวดแล้ว ควรเก็บไว้ในตู้เย็น

ยาสตรีศรีมงคล ตราโคเทียมเกวียน 700 มล.

ส่วนประกอบ :

ไพล 400 กรัม	ว่านชักมดลูก 500 กรัม
แก่นขี้เหล็ก 300 กรัม	ชิงแห้ง 240 กรัม
กำแพงเจ็ดชั้น 200 กรัม	พริกไทยดำ 200 กรัม
อบเชยเทศ 200 กรัม	ดอกคำฝอย 100 กรัม
ฝางเสน 100 กรัม	และตัวยาอื่นๆ

วิเคราะห์ตำรับ

บำรุงโลหิต : กำแพงเจ็ดชั้น ดอกคำฝอย อบเชยเทศ ฝางเสน

ฤทธิ์คล้ายฮอร์โมนเพศ: ว่านชักมดลูก

ขับโลหิต : ไพล ชิงแห้ง

ฟอกโลหิต : แก่นขี้เหล็ก

บำรุงกระเพาะ :

การเตรียมความพร้อมการตั้งครรภ์ทางการแพทย์แผนไทย

1. ถ่ายโลหิตเน่าเสีย เมื่อกมัน ในโพรงมดลูกออกจากร่างกาย (ใช้ยาฟอกโลหิต)
2. ใช้ยาบำรุงธาตุไฟ (ยารสร้อน หรือยาขับโลหิต)
3. ใช้ยาบำรุงโลหิต (ยารสร้อนปานกลาง)

